

így — benne a nép. Ezt nem tudta megérteni, eszméit nem bírta felfogni, s tanításait elvetve, ellenségnek nézte és keresztre juttatta.

„Áldott az, ami jön: a mi atyánknak, Dávidnak országa!“ — kiáltja a tömeg. Jézus Istenországa eszméjét hozta, tanítva, hogy ez mindenki életében megvalósul, ha Isten törvényei szerint él. Annak életében lesz igazán láthatóvá, aki szereti Istent és embertársait, és e szeretet jegyében cselekszik. Istenországának csírája minden ember lelkében megtalálható, s ha a termőföld — a lélek — lassan, sokszor észrevétlenül kibontakozik s hoz termést, gyümölcsöt, egyszóval áldást.

A nép mást várt, a régi dávidi uralom helyreállítását, amikor újra hatalmas és független lesz az ország. Jézus azonban Pilátus, a római helytartó előtt is kijelenti: „Az én országom nem e világból való“ (Jn 18,36). Ő nem politikai államról álmodozott, hanem egy olyan országról, amelyben egyetlen úr a szeretet!

Természetes, hogy ez is „magas“, érthetetlen volt a hozsánnázó tömegek, de még a nép vezetőinek is. Gyűlöletük, politikai és vallásos vakbuzgóságuk nem engedte, hogy lássák az igazságot, Istenországa áldásait. Ezért, bár áldott-at kiáltottak, a valóságban átokról beszéltek. Boldogságot és szabadságot reméltek, de valójában nagy szerencsétlenségről és rabságról volt szó, amely később be is következett.

Vajon mi megértjük-e Jézust? Azt a Jézust, aki szeretetet hoz ma is nekünk, s ezáltal áldott ő és birodalma: Istenországa? Vagy mi is áldottnak kiáltjuk ki, s aztán készek vagyunk őt megfeszíteni? Megfeszíteni akkor, amikor rádöbbenünk, hogy életével, tanításaival szembehelyezkedik önzésünkkel, gyarlóságainkkal, kishitűségünkkel? Amikor felismerjük, hogy az ő országa egészen más, mint amit mi elképzeltünk? Vagy megmaradunk tétlen szemlélőknek, akik nem kiáltanak „feszítsd meg“-et, de „hozsánná“-t sem?

S ha végre felismerjük, milyen nagy áldás számunkra, aki az Ő nevében jön, s áldott az ő országa, a szeretet hona: rá tudunk-e lépni a virágvasárnapi útra, követve őt a Golgotáig? Ez az, ami nehéz, de gyönyörűség! Mert ma is emberek milliói áldják és várják Jézust, de az ő útjára oly kevesen lépnek.

Igyekezzünk Jézust virágok és szenvedések közt is követő kevesek közé beállni, hogy mi is az Őr nevében érkezők, áldottak, Isten országát megvalósító emberek legyünk! Amen.

SIMÉN DOMOKOS

AZ ÉLŐ BESZÉD

File 2,16

Fel sem tudjuk mérni azt a szomorúságot, amit a némák éreznek. Nem tudják gondolataikat, érzésüket szavakba förmálni. Szófüggyatékó-sok, szótlanak, némák. Istennek a beszéd-áldásából kiszorulnak. Ők tudják

talán a legátfogóbban, igazán megérteni, hogy mekkora áldása Istennek a beszéd tehetsége.

Az emberi beszédet hallgató ember sokszor megdöbben azon, hogy ezt az isteni valutát, az élő beszédet mennyire értéktelen aprópénz értékre váltja fel hétköznapijainkban az ember. Szól, hogy félrevezessen; a maga igazát „kihazudja“; bánt, sebez és öl vele; ordít, káromkodik, veszekszik, de ugyanazon a normális „hangszeren“ sir és kacag is. Olyan eszközzé tettük a szavak hangszerét, melyből mint az összetört hegedűből, kiesett a „lélek“. Az érvényesülés ijesztő álarca lett a maguk igazi énjének a fedezésére és az embertársak félrevezetésére. Szó-kombájnunk állandóan csépel, mégha vetésünk sincs, aratnivalót remélünk vele. Isten az élet gazdagítására adta ezt a tehetséget, s mi leszegényítjük vele magunkat.

Mosolyogva adunk igazat a közel közmondásszámba menő görög bölcs megállapításának: „Azt, hogy beszéltem, sokszor megbántam, de azt, hogy hallgattam, nem bántam meg soha.“ Ez lehet a „szavakon fogott-emberek“ summázása a fenti kérdésben.

Ha így és ez lenne valóban a beszéd értéke és értelme, akkor igazat kellene adnunk annak a magyar írónak, aki így fogalmazta meg a maga véleményét: Miért nem adott az Isten minden embernek, mondjuk egy pár ezer szót a beszédre, és amikor az elfogy, akkor némak maradjanak, mert elfecsérelték a szavakat a beszédben. Tudom mindenki kétszer meggondolná magát, mielőtt egyszer szólna, ha így lenné.

Pedig így kellene, hogy legyen. Vigyáznunk kellene a beszédre; amit mondunk, vigyázni kellene ahogy mondjuk, mikor mondjuk, ki-nek mondjuk. Az anyanyelv őrizte meg minden ember számára a maga gazdag skáláján azt, hogy mennyit győtrődött az ember külső és belső dolgaival, mennyi színe és árnyalata van egy érzésnek, egy gondolatnak, mennyit erőltette magát, míg tökéletesen ki tudta fejezni minden gondolatát, érzését. Így lett emberré, a beszéd által is. Ezért kellene megbecsülje azt és ne tegye magát embertelenné általa. Aki nem tudja kifejezni magát anyanyelvén, annak szájában és lelkében meghalt a szó, meghalt benne valami; „az élő beszéd“ meghalt vagy haldoklik benne.

Az „élő beszéd“ az életnek, az élőknek való. A szavakon túl szeretet, tisztelet, jóság, megbocsátás, megértés, igazság, hűség és még sok valláserkölcsi erény teszi láthatóvá-hallhatóvá. Az élő beszéd akkor válik láthatóvá, amikor a szó mögött egész ember áll, akinek élete és minden cselekedete fedi az ünnepi és hétköznapi beszédét, mondását. Hiába rögzíti az ember szalagra, lemezre beszédét, mert a beszéd tulajdonsága az, hogy ha lassan is, de elhal. Ha igaz az a mondása Sütő Andrásnak, hogy szavanként hal meg a nyelv, akkor az is igaz kell legyen, hogy szavanként öregedik meg az ember, s az utolsó szóval örökre néma lesz. Minden szava, mellyel felmérte az életet, kimérte érzéseit-gondolatait, halottá lesz vele, ha csak beszélt, de nem mondott is. Ez a beszédnek, az élő beszédnek az egyetlen meghatározója, ismertetője. A hétköznapi, mindennapi dolgokba belefutott beszéd elmúlik a hétköznappal, „elszáll“, tehát nem maradandó, meghal velük (hétköznappal), meghal velünk (hétköznapiakkal). Pillanatnyi hatásán túl nincsen súlya, mert nincs maradandó mondanivalója. Letünk „halotti beszéde“. Ez az a mondanivaló, amiről el lehet mondani, hogy „ezért, csak ezért hiába futottam, hiába fáradtam“, beszéltem, mert nem mondottam semmit.

Az élő beszéd, a beszéd élővé minősítése a moridanivalótól függ, nem ellentétes, nem hazug, lényege változatlan és változhatatlan, örök igazság és nyelvek felettin közérthető. Elfogulatlanságából következik, hogy csoportoknak és közösségeknek nem lehet kisajátítani: egy élő mérce, mihez hozzá kell mérnünk magunkat és igazságának engedelmeskednünk. Nem azzal kell „dicsekednünk“, hogy hány nyelven beszélünk, hanem az a dicséretünk, hogy ezt az örökkévaló, élő beszédet, ezt az egyetemes nyelvet megértjük. Erthető, mert aki ezt beszél, mondja, az gondoskodott arról, hogy meg is értsék: adott okos értelmet és az érzésvilág széles skáláját, hogy bennünk értelmé, megértése, egyszóval érthetővé váljon mondanivalója, a lelkünkbe hullott mag legyen és akaratunk iránytűje mindig felé tájolódjon. Ez a valaki, ez az Isten, aki az énküszöbön kívül és belül él. Beszéde, szava, mondanivalója közérthető, mindenhez és mindenkihez szóló. A természet közép, vagy felső iskolák nélkül is megérti beszédét; a világmindenség tanulás nélkül is hallja ezt az élő beszédet. Ez a beszéd önmagáról beszél, ez a beszéd önmaga a személyes Szellem. Ő az összefüggés a világ dolgai között, az ok és okozat, a szeretet, jóság, igazság, isteni „emberség“, minden kezdet általa és benne ér véget. Nyelve egyetemes. Egyedül az embernek adatott meg, hogy hallja is és beszélje is ezt az „elő beszédet“. Nem keresztretjévényekben, találós kérdésekben, szójátékokban fejezi ki önmagát, hanem a mindennapi élet fölé emelkedő örökérvényű tények igazságával. Beethoven süketen is hallotta komponálni művei egy részét; Szántó György vakon írta meg regényeit, melyekből az örök „élő beszéd“ szól. Felfogása nincsen az érzékszervekhez kötve, ép értelem és lélek a szeme, a füle, s a cselekvő élet a megértésnek a mértéke, de lenyúlik az ösztönök világába is, az egész életbe. Isten élő beszéde az élet. Süket értelemmel és lélekkel hallhatatlan beszéd. Akinek életében meglátszik az élő beszéd, az dicsekedhet, dicséretre méltó, mert nem „futott, fáradt hiába; annak az egyetemesség hegyén magasság bemérő pontja van.“

A remetevilág szemlélete elmúlt. Nem elég hát az, hogy én értem és élem ennek az élő beszédnek minden mondatát. A világtól bántott emberek visszavonulásával, mint a rádiót, szalagjátzó fülhallgatóval, úgy figyelek, csak magam, erre a beszédre. Nem elég érteni és érezni Istent, mert ez nem a tökéletes hallása az „élő beszédnek“. Az Isten akaratát cselekvő élet vall arról, hogy ki érti és ki nem a „tisztá beszédet“. Vall Istennek és embernek egyaránt.

A legtökéletesebben Jézus értette meg Isten élő beszédét. Szóval és életével tett erről bizonyosságot. Akik hallották beszélni, látták minden napját, azok általa értették meg Istent, az Ő célját, akaratát. Jézusban hallgatták Istent, benne értették meg azt, hogy ez a beszéd az életnek, az élőknek, minden embernek szól. Közös emberi sorsunk jobbá és igazabbá tételéről beszél. Ezt az igazabb és jobb életet akarta Pál apostol is. Ebben hitt és ezért szólt. Ennek mondanivalóját tárta minden gyülekezet elé, ezért futott és fáradt annyit és ezzel, csak ezzel dicsekedett. Közel kétezer év után megállapíthatjuk, hogy nem hiába. Nem ünnepi hozzáállás volt élete és szava, vándorlása és hányattatása, hanem ennek az élő beszédnek szüntelen elétárása. Apostolság. Hitvallás. Nem szégyellte Jézus örömmizenetét. Nem szégyellte életét.

Szavunkért, beszédünkért, cselekedeteinkért sokszor — ha csak magunknak bevallottan is — szégyenkeznünk kell. Oka az, hogy hétköz-

napjainkhoz, múló dologhoz szabjuk gondolatainkat, érzéseinket és akaratunkat. A hétköznapiak és benne a dolgok változnak. Sokszor meg kell tagadnunk, szégyellnünk kell a tegnapi szavunk, tettünk. Sokszor meg kell állapítanunk még az utolsó szó előtt, hogy „hiába futottunk és fáradtunk“, nincs mivel dicsekednünk életünkkel, nincs miért dicsérjének. Az életre való rálátásunkkal, hallásunkkal, értelmünk és akaratunk által megcsalatra csalódunk. Emberi dolog, mondjuk és újrakezdjük ugyanazt. Ez a hiábavalóság körforgása. A süket és néma életek vallo-mása, világa.

Ha valaki csak azzal alázna meg, hogy süket vagy, bizonyára ezért is örök ellenségednek fogadnád az illetőt. Fogadj ellenségednek engem, ember! Süket vagy! Nem hallod az élet, az Isten, a lélek szerinti élet beszédét. Látom és hallok az ember életéből. Isten békét mond, s az ember háborúnak érti. Az Isten szeretet mond, s az ember haragnak, gyűlöletnek hallja. Azt mondja, hogy: igazság, s tele van az élet hamisítatlan hazugsággal. Isten azt mondja: Mi, az ember ezt: én; az Isten ezt: adni, az ember: elvenni. Ezzel a beszéddel halottá válik az élő világ is, s beszéde „halotti beszéddé“.

Te pedig és a te házad népe az Istenre hallgass, neki szolgálj, hogy embert szolgálhass, tedd életté az életet, beszélj Istennel és embertársaddal élő beszéddel. Ámen.

PÜNKÖSDI BESZÉD

ApCsel 2,17

A szentlélek kitöltésének ünnepe a pünkösd. Isteni és emberi cél közös összefogásának, találkozásának nagy alkalmát jelöli naptárunk 3 napos, pirosbetűs ünneppel. Az első pünkösd események emlékére szentelt nagy ünnepünkben is bizonyosságot nyer az, hogy Isten a jó és igaz érdekében mindig az ember pártján áll és lélek által megsegíti annak megvalósításában.

A szentlélekkel kapcsolatban is elmondhatjuk, hogy a keresztények között különböző felfogások állottak elő. A keresztények nagyobb része a szentleiket Isten harmadik személyének tartják. Szentlélek-Istennek nevezik. Mi unitáriusok Isten egységét valljuk, a szentleiket nem választjuk külön Istentől. mert tudjuk, hogy a jézusi tanítás szerint is az nem más, mint Istennek tulajdonsága, ereje. Tudjuk, hogy a szentlélek istenségének dogmája sok vita, az evangéliumtól idegen befolyás, zsinati döntés, szavazat útján jött létre 381-ben a konstantinápolyi zsinaton, Theodosius császár befolyására is. Elgondolkozva azon, hogy Jézus közvetlen munkatársai és az őskeresztények nemzedékei, akiknek tudatában kortársi, vagy közel kortársi lény volt Jézus, ők nem ismerték a szentleiket úgy, mint külön isteni személyt, de ismerték azt az erőt, amely példamutató helytállásukban mindig belépett életükbe, valahányszor az igaz ügyben elerőtlenedtek. Az ők örökségeként is valljuk, hogy a szentlélek, az isteni lélek nem lehet más, mint az Atya segítsége,